

РЕЦЕНЗИЯ

от проф. д.ик.н. Пенчо Стоянов Пенчев – катедра „Стопанско управление”
на ВТУ “Св.св. Кирил и Методий”

на дисертационен труд на Румен Венциславов Пехливанов на тема:
„Управление на прехода от линейна към кръгова икономика (териториален
контекст)”

с научен ръководител проф. д.ик.н. Анна Недялкова
за получаване на образователната и научна степен «Доктор» в
научна област 3. Социални, стопански и правни науки,
професионално направление 3.7. Администрация и управление,
докторска програма „Организация и управление извън сферата на
материалното производство“

Рецензията е изготвена на основание на решение на Научното жури, определено със Заповед №427 от 15 юли 2022 г. на Ректора на ВСУ „Черноризец Храбър“. На своето първо заседание Научното жури, след като се запозна със съществуващите документи прие решение, че при стартиралата процедура по защита на дисертацията няма допуснати нарушения.

Рецензията е разработена в съответствие с изискванията на Закона за развитие на АСРБ, Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и Наредба №12 за придобиване на образователната и научна степен „доктор“ и научната степен „доктор на науките“ на ВСУ „Черноризец Храбър“.

Оценките по основните въпроси от изискванията се основават на проучване на представения дисертационен труд, автореферат, копия от

публикациите по дисертацията, както и копия от изискваните документи за дисертанта.

1. Актуалност и значимост на разработвания научен проблем

Разработката е посветена на изключително актуален за науката и практиката проблем – преминаване от линейна към кръгова икономика. Кръговата икономика е водеща политическа концепция и на Европейския съюз, която се явява в отговор на потребността да се възстановят позициите на Европа в глобалната конкурентоспособност и да се актуализира и реализира концепцията „Устойчиво развитие“. Авторът много добре извежда произтичащите от нея права, задължения и отговорности по всички нива на многостепенното управление. Преходът има съществено значение за развитието на отделните региони от гледна точка на икономиката, екологията и социалната политика. Положителна оценка заслужава и вижданията му за мястото на общините в този процес.

За съжаление тази проблематика у нас не е в достатъчна степен обект на изследване, което прави разработката полезна от теоретична и практическа гледна точка.

Темата на дисертационния труд е непосредствено свързана със съдържанието на самата разработка.

Методиката на изследване е правилно избрана, което е допринесло за проведеното задълбочено изследване.

Най-общо положителните страни на рецензирания материал могат да бъдат систематизирани в две групи:

А. Доразвитие и надграждане на редица теоретични постановки, като в същото време авторът аргументира и свои виждания. Той отдава дължимото на мненията на различните автори по разглежданите проблеми, но не се страхува да изрази свое собствено мнение, което обосновава, т.е. има самостоятелно присъствие в работата.

Б. Практическата насоченост на работата.

2. Обща характеристика и структура на дисертационния труд

Дисертационният труд се състои от увод, три глави, заключение, списък на използваната литература (159 заглавия на български, руски и английски език), справка за научните приноси, декларация за оригиналност и приложения и е в обем от 226 страници. За подсилване на изложението са посочени 5 таблици, 7 фигури и 28 диаграми.

От използването на литературните източници в дисертацията, а така също и при другите представени публикации, може да се направи извод, че различните авторски тези са добре интерпретирани. Нещо повече, въз основа на тях докторантът не се страхува от дискусии и формира собствено мнение по редица твърдения на други автори. Макар и да уважава техните виждания се откроява неговото лично присъствие, което може само да се оцени положително.

Темата на дисертационния труд е точно и конкретно формулирана и както посочихме отговаря на съдържанието. Ясно са определени предметът и обектът на изследване, изследователския проблем, авторската теза, целта на изследването и произтичащите от нея задачи. За по-голяма конкретност и значимост на изследването са изведени определени допустими ограничения.

Посочените приложения, таблици и фигури са уместни и подсилват изложението.

При изследване на поставения проблем са използвани комплексния, системния и процесния подход, които позволяват дейностите и процесите по управление на прехода от линейна към кръгова икономика да се разглеждат в тяхната взаимна връзка и взаимодействие помежду им в социално-икономическата и природна среда.

Що се отнася до използваните конкретни изследователски методи ще посочим:

а) анализ и оценка на литературни източници, свързани с изследваната проблематика, документи, статистически издания, наръчници и т.н.;

б) провеждане и обработка на резултатите от анкетно проучване, вариационен, графичен, сравнителен и корелационен анализи и др.

По отношение на научната редакция считам, че тя е налице и трудът има завършен вид. Що се отнася до стиловата редакция ще посоча, че на отделни места има много дълги изречения, които в определена степен затрудняват читателя.

Докторантът обработва и систематизира значителна по обем информация, като я подрежда в логическа последователност. Това допринася добре да се аргументират направените в изложението изводи.

В разработката са спазени правилата на научната етика – коректно цитиране на литературните източници, няма некоректно взимстване на идеи от други автори.

От представените материали може да се направи извод, че докторант Румен Пехливанов е навлязъл в дълбочина на изследваните проблеми. Това проличава от цялостното изследване. Проучването се характеризира с цялостност, комплексност, целенасоченост. Направените изводи са добре обосновани и аргументирани.

Обобщавайки ще посоча, че оценяваният материал представлява завършен научен труд и е в съответствие с нормативните изисквания.

3. Характеристика на научните и научно-приложни приноси на дисертационния труд и на публикациите по него

Приносите на дисертационния труд могат да се обособят в две групи:

А. Научни –

1. Разширена е научната теория в областта на кръговата икономика, като са разкрити възможностите и предизвикателствата за нейното приложение в териториален аспект.

2. Изведени са слабостите на линейния икономически модел и са очертани възможностите на кръговия модел на развитие.

3. Структурирани и класифицирани са стратегическите ориентири за преминаване към кръгов икономически модел и мястото на кръговата икономика в Европейския дневен ред за постигане на устойчиво развитие и в стратегическите документи на национално, регионално и общинско ниво.

4. Аргументирана е необходимостта от прилагане на интегриран управленски подход за ускоряване на прехода от линеен икономически модел към кръгова икономика на местно ниво.

Б. Научно-приложни приноси -

1. Предложен е комплексен инструментариум и методика за проучване, анализ и оценка на нагласите на хората, бизнеса и местните власти за преминаване от линейна към кръгова икономика.

2. Разработен е интегриран модел за управление на прехода от линейна към кръгова икономика на ниво община.

Представен е списък от 4 самостоятелни публикации. Те отразяват основни моменти от дисертационния труд. Това позволява да се заключи, че публикациите са свързани с темата на дисертацията и съответстват с приетите наукометрични критерии за придобиване на научни степени.

Обобщавайки ще посоча, че получените резултати и приноси могат да се групират в две групи:

а) теоретични – посочените съждения на автора съдействат за развитие и обогатяване на теория, посветена на прехода от линейна към кръгова икономика, най-вече в териториален аспект, като неговото присъствие в дисертационния труд е силно изразено;

б) практическа – дисертационният труд имат практическа насоченост във връзка с мястото на териториалните единици в този преход.

Според мен, представената в автореферата справка за приносите е коректна и в основни линии отразява това, което е постигнал докторантът в своето изследване и приемам, че те действително се съдържат в дисертационния труд и са негово лично дело.

4. Оценка на автореферата

Авторефератът е разработен съгласно приетите изисквания. Представената в него справка за приносите е коректна и в основни линии отразява това, което докторантът е постигнал в своето изследване и приемам, че те действително се съдържат в дисертационния труд. С други думи авторефератът ясно и точно отразява дисертационния труд.

5. Възможности за използване на получените резултати

Считам, че качеството на дисертационния труд позволява направените от докторанта основни изводи да намерят практическо реализиране в териториалните единици при преминаването от линейна към кръгова икономика.

6. Критични бележки

Основната ми бележка, която вече посочих, е по отношение стила на изложение – използването на някои места на дълги изречения.

Тази бележка не омаловажава качеството и количеството на получените резултати и приноси в дисертационен труд, но ако Румен Пехливанов счете за необходимо, може да я има предвид при бъдещата си работа.

Още през 1990 г. създадохме в България Институт по Устойчиво развитие, който беше четвърти по ред на създаване след тези в Канада,

Германия и САЩ. В тази връзка ще си позволя да задам на докторанта и следния въпрос: „Защо, според Вас, в България не оценяваме концепцията „Устойчиво развитие“ и на практика почти нищо не правим за нейното практическо реализиране?“

7. Лични впечатления от докторанта

Докторантът не познавам лично, така че предварителни впечатления за неговата работа нямам. Рецензията е разработена само въз основа на представените материали – дисертационен труд, автореферат, публикации и др.

8. Заключение

Дисертационният труд представлява дълбочинно научно изследване, свързано с решаване на актуален проблем - прехода от линейна към кръгова икономика. Проучването съдържа съществени научни и научно-приложни приноси и конкретни препоръки към хората, които са ангажирани с този процес, но най-вече при териториалните единици.

Докторантът Румен Пехливанов познава достатъчно добре основната литература и добрите практики в тази област, може ясно да формулира изследователски проблеми, да анализира, систематизира и критично да осмисля различните теории и концепции, да конструира изследователски апарат, да провежда научно изследване, да прави аргументирани изводи и да обосновава предложения за подобрене на управленската практика.

Считам, че по съдържание, дълбочина и значимост на получените резултати представеният ми за рецензиране дисертационен труд отговаря на изискванията нормативните документи и му давам обща положителна оценка.

Имайки предвид гореизложеното убедено предлагам на уважаемото Научно жури да присъди образователната и научната степен „доктор“ на Румен Венциславов Пехливанов в научна област 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.7. Администрация и управление, докторска програма „Организация и управление извън сферата на материалното производство“.

1.08.2022 г.

В. Търново

Рецензент:.....

(Проф. д.ик.н. Пенчо Пенчев)